

EESK 14. BALVAS PILSONISKAJAI SABIEDRĪBAI PIEŠĶIRŠANAS NOTEIKUMI

Izcilu pilsoniskās sabiedrības iniciatīvu apbalvošana

1. Pilsoniskajai sabiedrībai piešķiramās balvas mērķis un vispārējais uzdevums

Šo gadskārtējo balvu Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (turpmāk “EESK” vai “Komiteja”) piešķir ar **mērķi** apbalvot un stimulēt fizisku personu (t. i., privātpersonu) un/vai privāttiesību subjektu (t. i., pilsoniskās sabiedrības organizāciju utt.) iniciatīvas, kas devušas ievērojamu ieguldījumu Eiropas identitātes veicināšanā un Eiropas integrācijā.

Balvas **vispārējais uzdevums** ir palielināt izpratni par ieguldījumu, ko pilsoniskā sabiedrība var dot Eiropas identitātes un pilsoniskuma veidošanā, atbalstot kopīgās vērtības, kuras ir Eiropas integrācijas pamatā.

2. EESK 14. balvas pilsoniskajai sabiedrībai tēma — garīgā veselība

PVO garīgo veselību definē kā “garīgās labklājības stāvokli, kas dod iespēju cilvēkiem tikt galā ar ikdienas stresu, realizēt savas spējas, labi mācīties un strādāt, kā arī dot savu ieguldījumu sabiedrības labā. Tā ir veselības un labbūtnības neatņemama sastāvdaļa, kas ir pamatā mūsu individuālajām un kolektīvajām spējām pieņemt lēmumus, dibināt attiecības un veidot pasauli, kurā dzīvojam. Garīgā veselība ir cilvēka pamattiesības. Un tai ir izšķiroša nozīme personīgajā, kopienas un sociālekonomiskajā attīstībā”¹.

Garīgajai veselībai ir sarežģīts raksturs, un to ietekmē bioloģiski, psiholoģiski, pedagoģiski, sociāli, ekonomiski, profesionāli un ar kultūru saistīti faktori. Garīgās veselības pasliktināšanos var veicināt zemi ienākumi, slikti dzīves apstākļi, finansiālas grūtības, zems izglītības līmenis, ar darbu saistītas problēmas, nestabils darbs vai bezdarbs, vientulība, atbalstošu attiecību trūkums, stigmatizācijas un diskriminācijas sajūta, vecumdienas vecums un negatīvi notikumi dzīvē. Garīgo labbūtnību ietekmē arī vides faktori, kas saistīti ar klimatu, dabas katastrofām, piemēram, plūdiem vai zemestrīcēm, urbanizācijas pakāpi utt.

¹ *Mental Health*, PVO 2022. gada 17. jūnija aktu lapa <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>.

Covid-19 pandēmijas laikā skolu un bērnudārzu slēgšana, izolācija, dusmu un neapmierinātības sajūta, neuzticēšanās informācijai izraisīja garīgās veselības pasliktināšanos un vēl nepieredzētu trauksmi un depresiju, it īpaši jauniešu, vecāka gadagājuma cilvēku un neaizsargāto grupu vidū, savukārt veselības aprūpes pirmajās rindās strādājošie saskārās ar papildu stresu². Vienlaikus garīgās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas traucējumi un augošais pieprasījums pēc garīgās veselības atbalsta 2022. gada pavasarī noveda pie tā, ka par neapmierinātām garīgās aprūpes vajadzībām ziņoja 23 % ES iedzīvotāju³. Īpaši satraucoša šajā kontekstā ir pandēmijas ietekme uz jauniešiem. Saskaņā ar ESAO datiem depresijas simptomu rādītājs 18–29 gadus vecu jauniešu vidū vairākās Eiropas valstīs pieaudzis vairāk nekā divas reizes⁴.

Garīgās veselības problēmu risku ir saasinājis arī karš Ukrainā, migrācija, nestabila politiskā situācija, enerģētiskā krīze, pieaugoša dzīves dārdzība un neskaidrība par nākotni, kā arī izmaiņas vērtību sistēmās un jauno paaudžu pieķeršanos jaunajām vērtībām.

Garīgās veselības ietekme ir ievērojama. *Eurostat* dati liecina, ka ar garīgās veselības traucējumiem un nepareiziem ieradumiem Eiropas Savienībā ir saistīti 3,9 % no visiem nāves gadījumiem⁵. No ekonomikas viedokļa garīgās veselības problēmu tiešās un netiešās izmaksas Eiropas Savienībā veido gandrīz 4 % no IKP, un vairāk nekā trešdaļa no šīm izmaksām ir saistītas ar nodarbinātības līmeņa pazemināšanos un zemāku darba ražīgumu⁶.

Pēdējos gados garīgā labbūtība tiek arvien vairāk atzīta par labas veselības pamatelementu. Tās popularizēšana ir viens no ilgtspējīgas attīstības mērķiem⁷, un tā ir viena no ES politiskās darba kārtības prioritātēm. Eiropas Parlaments 2020. gada 10. jūlija rezolūcijā par ES sabiedrības veselības stratēģiju pēc Covid-19 pandēmijas⁸ aicināja šajā jomā rīkoties, savukārt Kopīgajā deklarācijā par ES likumdošanas prioritātēm 2023.–2024. gadā⁹ Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija apņēmas garīgās veselības jautājuma risināšanai pievērst īpašu uzmanību. Pēc šīs apņemšanās rezultātā Eiropas Komisija 2023. gada jūnijā pieņēma paziņojumu par visaptverošu pieeju garīgajai veselībai. Šī jaunā daudzpusējā ieinteresēto personu pieeja veicina garīgās veselības aspektu integrēšanu visās politikas jomās un koncentrējas uz trim pamatprincipiem: adekvāta un iedarbīga profilakse; piekļuve kvalitatīvai un cenas ziņā pieejamai garīgās veselības aprūpei un ārstēšanai; spēja reintegrēties sabiedrībā pēc atveseļošanās. Paziņojumā brīdināts par bezdarbības izmaksām un paredzēti konkrēti pasākumi, ar kuriem veicināt labu garīgo veselību, ieguldīt apmācībā un spēju veidošanā, nodrošināt labu garīgo veselību darbā, aizsargāt bērnus un jauniešus un pievērsties

2 Eiropas Parlamenta Izpētes dienests *Mental Health and the pandemic*, 2021. gada jūlijs.

3 ESAO/Eiropas Savienība (2022), *Health at a Glance: Europe 2022: State of Health in the EU Cycle*, OECD Publishing, Parīze, 4., 52.–53., 59.–62. lpp.

4 https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/health-at-a-glance-europe-2022_507433b0-en#page18

5 *Eurostat Mental health and related issues statistics*, 2022. gada septembris (jaunākais izdevums ar 2017. gada datiem).

6 ESAO: *A New Benchmark for Mental Health Systems - Tackling the Social and Economic Costs of Mental Ill-Health*, OECD Health Policy Studies, Parīze 2021, 129. lpp.

7 IAM 3.4. apakšmērķis – Nelipīgas slimības un garīgā veselība: līdz 2030. gadam par vienu trešdaļu samazināt nelipīgu slimību izraisītu priekšlaicīgu mirstību, veicot profilakses un ārstēšanas pasākumus un uzlabojot garīgo veselību un labklājību.

8 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0205_LV.html

9 <https://www.consilium.europa.eu/media/60852/joint-declaration-2023-2024.pdf>

neaizsargātām grupām. Visbeidzot tajā aicināts uz koordinētu rīcību, “kas sniedzas pāri veselības aizsardzības sistēmas robežām, lai mobilizētu sabiedrību kopumā un īstenotu dzīves gājuma pieeju, akcentējot līdztiesību un nediskriminēšanu”¹⁰.

Garīgā veselība ir arī viena no EESK politiskajām prioritātēm. Pēc prezidentvalsts Spānijas pieprasījuma Komiteja 2023. gada aprīlī pieņēma atzinumu par nestabilu darbu un garīgo veselību¹¹ un pašlaik izstrādā izpētes atzinumu par pasākumiem garīgās veselības uzlabošanai.

Šī politiskā uzmanība ir skaidra atbilde uz Konferences par Eiropas nākotni secinājumiem¹², kuros — pēc jauniešu īpaša pieprasījuma — iekļauts aicinājums izstrādāt iniciatīvas, ar ko uzlabot izpratni par garīgās veselības problēmām un tās risināt. Tāpat pusaudžu vecuma skolēni, kas 2023. gada martā piedalījās EESK jaunatnes pasākumā “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi”, lūdza Komitejai pievērsties garīgās veselības jautājumiem.

Ar balvu pilsoniskajai sabiedrībai EESK pirmām kārtām vēlas vērst uzmanību uz faktu, ka garīgās veselības aprūpē un profilaksē nozīmīga loma ir pilsoniskajai sabiedrībai. Tā sniedz tādas pakalpojumus, ko pienācīgi nenodrošina sabiedrības veselības aizsardzības sistēma, un apmierina neaizsargāto grupu īpašās vajadzības. Pateicoties ciešajai saiknei ar vietējām kopienām, tā sniedz pirmo palīdzību gan formāli, gan neformāli un nodrošina pakalpojumus grūti sasniedzamiem iedzīvotājiem, tādējādi mazinot nevienlīdzību veselības aprūpes jomā. Pilsoniskajai sabiedrībai ir arī būtiska loma pakalpojumu lietotāju virzītos garīgās veselības projektos un pašpalīdzības grupās. Turklāt tai var būt svarīga funkcija arī centienos palielināt izpratni par vajadzībām garīgās veselības jomā un mazināt aizspriedumus pret cilvēkiem ar garīgās veselības traucējumiem. Visbeidzot (bet tas vēl nav viss) tā sniedz atbalstu, paver iespēju lietotājiem paust viedokli politiskā līmenī un veicina sabiedrības iesaisti, vienlaikus ņemot vērā vietējos apstākļus.

3. Līdzdalības nosacījumi

3.1. Prasības kandidātiem

Uz EESK balvu pilsoniskai sabiedrībai, pamatojoties uz vienādiem noteikumiem, var pretendēt visas fiziskās personas (privātpersonas) un privāttiesību subjekti (pilsoniskās sabiedrības organizācijas utt.) saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem nosacījumiem. Publiskajām iestādēm, valdības organizācijām un citām publiskajām struktūrām nav tiesību pretendēt.

1) Fiziskās personas

Šīs balvas piešķiršanas nolūkā fiziskas personas ir privātpersonas vai tādu privātpersonu grupas, kas darbojas kopīgi bez līgumattiecībām. ES iedzīvotājiem ir tiesības uz balvu neatkarīgi no viņu dzīvesvietas valsts. Balvai var izvirzīt arī trešo valstu valstspiederīgos, ja viņi likumīgi uzturas

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai *par visaptverošu pieeju garīgajai veselībai*, COM(2023) 298 final, 2023. gada 7. jūnijs (citāts: 28. lpp.)

¹¹ EESK 2023. gada 27. aprīļa izpētes atzinums par tematu [“Nestabils darbs un garīgā veselība”](#).

¹² Konferencē par Eiropas nākotni – [Zinājums par galīgo rezultātu](#), 2022. gada maijs, 51. lpp.

ES teritorijā. Privātpersonu grupām ir jāizraugās viena fiziskā persona, kura darbosies kā vienots kontaktpunkts (vadītājs) saistībā ar balvas administratīvajiem un finanšu aspektiem.

EESK locekļiem, CCMI delegātiem, ES iestāžu un citu ES struktūru darbiniekiem, vērtēšanas komisijas locekļiem un viņu piederīgajiem nav tiesību iesniegt pieteikumus.

2) Privāttiesību subjekti

Uz balvu var pretendēt pilsoniskās sabiedrības organizācijas (turpmāk “PSO”), kas ir oficiāli reģistrētas Eiropas Savienībā un darbojas vietējā, valsts, reģionālajā vai Eiropas līmenī. Šīs balvas piešķiršanas nolūkā PSO saskaņā EESK atzinumu par tematu “Pilsoniskās sabiedrības organizāciju nozīme un ieguldījums Eiropas veidošanā” ir “visas organizatoriskās struktūras, kuru dalībnieku mērķiem un atbildībai ir vispārēja nozīme un kuras darbojas kā vidutāji starp valsts iestādēm un pilsoņiem”¹³. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ņemot vērā savas intereses un izmantojot īpašās zināšanas, spējas un rīcības iespējas, aktīvi piedalās sabiedrības dzīves veidošanā. Tās darbojas neatkarīgi, un dalība tajās ir balstīta uz plašas sabiedrības locekļu apņemšanos iesaistīties šo organizāciju darbībā un pasākumos. Šajā kategorijā iekļaujami tā dēvētie darba tirgus dalībnieki, t. i., sociālie partneri; organizācijas, kas pārstāv sabiedrības un ekonomikas dalībniekus; nevalstiskās organizācijas, kas apvieno cilvēkus kopīgam mērķim, piemēram, vides aizsardzības organizācijas, cilvēktiesību organizācijas, patērētāju apvienības, labdarības organizācijas, kultūras organizācijas, izglītības un apmācības organizācijas utt.; kopienā balstītas organizācijas (t. i., organizācijas, kuras izveidojusi vietējā sabiedrība un kuru mērķi ir tieši saistīti ar to dalībnieku interesēm), piemēram, jaunatnes organizācijas, ģimeņu apvienības un visas organizācijas, kurās iesaistoties, iedzīvotāji piedalās vietējā un pašvaldības dzīvē; reliģiskas kopienas. Balvai var izvirzīt arī tādas PSO, kuras izveidotas ar kādu leģislatīvu vai normatīvu aktu un/vai kurās dalība ir daļēji vai pilnībā obligāta (piemēram, profesionālās apvienības)¹⁴.

Uzņēmumi vai uzņēmēj sabiedrības: šīs balvas piešķiršanas nolūkā uzņēmumi vai uzņēmēj sabiedrības ir peļņas gūšanas struktūras, kas izveidotas saskaņā ar civiltiesībām vai komerciesībām, tostarp kooperatīvās sabiedrības, un citas juridiskās personas saskaņā ar privāttiesībām. Balvai var izvirzīt tādus uzņēmumus vai uzņēmēj sabiedrības, kuras izveidotas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem un kuru juridiskā adrese, centrālā administrācija vai galvenā uzņēmējdarbības vieta ir ES teritorijā. Sabiedrību/uzņēmumu tiesības pretendēt uz balvu ir saistītas tikai ar to **bezpēļņas** darbību, piemēram, nekomerciālām iniciatīvām, labdarības projektiem, individuālu vai korporatīvu brīvprātīgo darbu utt.

¹³ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums *The role and contribution of civil society organisations in the building of Europe* (“Pilsoniskās sabiedrības organizāciju nozīme un ieguldījums Eiropas veidošanā”), CESE 851/1999, 1999. gada 22. septembris ([OV C 329, 17.11.1999., 30. lpp.](#)).

¹⁴ Tas attiecas, piemēram, uz Austrijas darba tirgus dalībniekiem.

3.2. Balvai izvirzāmās iniciatīvas

3.2.1. Formālie atbilstības kritēriji

Lai iniciatīvas uzskatītu par atbilstīgām, tām jāatbilst četriem turpmāk uzskaitītajiem kritērijiem:

- tām jābūt **bepeļņas** iniciatīvām, tādām kā pašizliedzīgas iniciatīvas, labdarības projekti, individuāls vai uzņēmumu brīvprātīgais darbs utt.;
- tām ir jābūt **jau īstenotām** vai to **īstenošanai ir jāturpinās 2023. gada 30. septembrī (pieteikumu iesniegšanas pēdējā diena)**;
- tām jāatbilst **tematiskajiem atbilstības kritērijiem**, kas katrai kategorijai noteikti zemāk;
- tās tiek īstenotas **ES teritorijā**.

Netiek izskatītas šādas iniciatīvas:

- komerciālas (t. i., uz peļņas gūšanu vērstas) iniciatīvas;
- iniciatīvas, kuras ir plānotas, bet kuru īstenošana 2023. gada 30. septembrī (pieteikumu iesniegšanas pēdējā diena) vēl nav sāka;
- jebkādi dokumentācijas un/vai informācijas pasākumi, jebkāda veida un formāta žurnālistiskas, literāras vai zinātniskas publikācijas, audiovizuāli produkti un jebkādi mākslas darbi. Tomēr uz balvu ir tiesīgi pretendēt projekti, kuros mākslu un radošo izpausmi izmanto kā terapeitisku atbalstu vai līdzekli ar garīgo veselību saistītu stereotipu mazināšanai.

3.2.2. Tematiskie atbilstības kritēriji

EESK 14. balvas pilsoniskajai sabiedrībai konkrētais mērķis ir apbalvot **ES teritorijā īstenotas efektīvas, inovatīvas un radošas bepeļņas iniciatīvas/darbības, kas atbalsta cilvēkus ar garīgās veselības traucējumiem un veido vidi, kura veicina individuālu vai kolektīvu garīgo labbūtību**.

Balvas saņemšanai izvirzītās darbības/iniciatīvas var aptvert plašu tematu loku, piemēram, (neizsmeļošs saraksts):

- apzināt individuālos, sociālos un strukturālos garīgās veselības faktoros; veicināt iespējamo risku agrīnu atklāšanu un samazināšanu, kā arī proaktīvu saziņu ar riskam pakļautajiem cilvēkiem, agrīnu iekļaušanos un savlaicīgu atbalstu; piedāvāt īpašu atbalstu krīzes situācijās, pēc traumatiskiem notikumiem un nelabvēlīgu notikumu un radikālu dzīves situāciju pārvarēšanā; palielināt noturību un veicināt garīgo labbūtību;
- profilaktiski novērst vai apkarot profesionālos psihosociālos riskus; uzlabot garīgo veselību darbā; veicināt atbalstošu kultūru darbavietā un atbilstīgus atgriešanās darbā pasākumus;
- sniegt personcentrētus un uz tiesībām balstītus pakalpojumus personām ar garīgās veselības aprūpes vajadzībām vai intelektuālu un psihosociālu invaliditāti;
- pievērsties nelabvēlīgā situācijā esošu, neaizsargātu vai marginalizētu grupu (migrantu, minoritāšu, bezdarbnieku, bezpajumtnieku, sievietu u. c.) vai novecojošu iedzīvotāju konkrētajām vajadzībām; nodrošināt, ka neviens netiek atstāts novārtā;
- īstenot projektus, lai veicinātu bērnu un pusaudžu garīgo labbūtību, arī pievērsties tādiem jautājumiem kā narkotisko vielu lietošana un atkarība, kibernetkarība, jauniešu vardarbība un iebiedēšana;

- izstrādāt iekļaujošu pieeju garīgās veselības problēmu risināšanai, ņemot vērā vietējās vajadzības, izstrādājot vietējus risinājumus un procesā spēcīnot svarīgos dalībniekus; centrā izvirzīt lietotājus un viņu ģimenes;
- veicināt pašreizējās kopienā balstītās garīgās veselības iniciatīvas un atbalsta sistēmas; radīt jaunus atbalsta mehānismus, tostarp pašpalīdzības grupas;
- veidot tīklus, lai palielinātu sabiedrības iesaisti tādu problēmu risināšanā, kas ietekmē garīgo veselību;
- izveidot garīgajai veselībai labvēlīgu vidi, arī atvieglojot daudzozaru sadarbību un koordināciju, lai pārveidotu vides fiziskās, sociālās un ekonomiskās iezīmes mājās, skolās, darbavietās un plašākā kopienā ar mērķi labāk aizsargāt garīgo veselību un novērst garīgās veselības traucējumus;
- uzlabot garīgās veselības pratību; sniegt ticamu informāciju par garīgās veselības problēmām, pieejamajiem ārstēšanas veidiem un garīgās veselības resursiem; rīkot apmācību par garīgo veselību, it īpaši pirmajās rindās strādājošajiem profesionālajiem un sociālajiem darbiniekiem, veselības aprūpes speciālistiem, vietējiem ierēdņiem, skolotājiem, policijas un tiesībsardzības sektora darbiniekiem, kā arī darba devējiem ar mērķi novērst un atklāt garīgās veselības problēmas un tās pārvarēt;
- mainīt attieksmi pret garīgo veselību, cīnīties pret garīgās veselības jomā izplatītiem aizspriedumiem, diskrimināciju un sociālo atstumtību, cita starpā veicinot kontaktus starp plašu sabiedrību un garīgās veselības pakalpojumu lietotājiem un novēršot nepareizus priekšstatus;
- veicināt interešu aizstāvēšanu garīgās veselības jomā, lai sekmētu politikas maiņu vai kā attīstības un iespēju palielināšanas līdzekli; iesaistīt lietotājus un aprūpētājus rīcībpolitikas veidošanā un pakalpojumu sniegšanā;
- veicināt cilvēktiesībās balstītu pieeju garīgās veselības aprūpei saskaņā arī ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (aizsardzība pret vardarbību un ļaunprātīgu izmantošanu; nediskriminācija, autonomija un pašnoteikšanās, iekļautība un līdzdalība; piekļuve kvalitatīvai, savlaicīgai, cenas ziņā pieejamai un vienlīdzīgai garīgās veselības profilaksei, ārstēšanai un aprūpei utt.).

4. **Pieteikumu iesniegšanas kārtība un termiņš**

Pieteikumus iesniedz, aizpildot pieteikuma veidlapu tiešsaistē (<https://www.eesc.europa.eu/eesc-civil-society-prize-2024>). Pienācīgi pamatotos gadījumos, kas saistīti ar dokumentētām tehniskām problēmām, EESK var atļaut pretendentiem pieteikties, izmantojot e-pastu vai pastu.

Pieteikuma anketā ir jānorāda visa informācija, kas vajadzīga, lai atlases komisija varētu

- pārliecināties, ka pretendents atbilst oficiālajiem pieteikuma iesniegšanas kritērijiem;
- pārliecināties, ka uz pretendentu neattiecas izslēgšanas kritēriji;
- pārliecināties, ka pretendents piekrīt noteikumiem par atbildību, pārbaudēm, revīzijām un piemērojamiem tiesību aktiem;
- novērtēt, kā pieteikuma subjekta darbība atbilst piešķiršanas kritērijiem.

Pirms balvas piešķiršanas EESK lūgs pretendentu iesniegt aizpildītu un parakstītu juridiskā statusa veidlapu un finanšu identifikācijas veidlapu, kā arī attiecīgus apliecinājošus dokumentus. Šīs veidlapas ir pieejamas šādās tīmekļa vietnēs:

https://ec.europa.eu/info/publications/legal-entities_en

un

https://ec.europa.eu/info/publications/financial-identification_en.

Pieteikumus var sagatavot jebkurā ES oficiālajā valodā. Tomēr, lai paātrinātu vērtēšanas procesu, EESK atzinīgi novērtētu angļu vai franču valodā aizpildītas pieteikuma veidlapas.

Pieteikuma iesniegšana nozīmē visu konkursa dokumentos ietverto noteikumu pieņemšanu un — attiecīgā gadījumā — pretendenta atteikšanos no paša izvirzītiem vispārīgajiem un īpašajiem noteikumiem.

Pieteikumu iesniegšanas galīgais termiņš ir **2023. gada 30. septembris, plkst. 10.00 (pēc Viduseiropas laika)**.

EESK neņems vērā pieteikumus, kas tiks saņemti pēc minētā datuma un laika. **Pretendenti tiek stingri ieteikts neatlikt pieteikuma iesniegšanu uz pēdējo dienu**, jo pieteikuma nosūtīšanu var apgrūtināt interneta pārslodze vai problēmas ar interneta savienojumu. EESK nav atbildīga par kavējumiem, kas radušies minēto grūtību dēļ.

Katrs pretendents var iesniegt tikai vienu pieteikumu. Dalība konkursā ir bez maksas. Izmaksas, kas radušās kādam konkrētam pretendentam saistībā ar pieteikuma sagatavošanu un nosūtīšanu, netiek atlīdzinātas.

Pretendenti ekrānā redzēs ziņojumu ar pateicību par pieteikuma iesniegšanu un piedāvātu iespēju to izdrukāt vai saglabāt PDF formātā.

5. Vērtēšana un balvas piešķiršana

5.1. Vērtēšanas posmi

Vērtēšanu veiks ekspertu grupa, kurā ir 10 locekļi (“vērtēšanas komisija”), uz kuriem attiecas Finanšu regulas¹⁵ prasības par izvairīšanos no interešu konflikta. Vienīgais vērtēšanas pamats ir informācija, kas norādīta iesniegtajā pieteikumā.

EESK patur tiesības neatklāt vērtēšanas komisijas locekļu identitāti.

Visā procedūras laikā dalībnieki nedrīkst sazināties ar vērtēšanas komisijas locekļiem nekādu ar balvu saistītu iemeslu dēļ. Jebkurš šāds mēģinājums nozīmē diskvalifikāciju.

¹⁵

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 ([OVL 193, 30.7.2018., 1. lpp.](#)).

Vērtēšanas komisijas lēmumi ir galīgi, saistoši un nav pārsūdzami.

Procedūrai ir pieci posmi:

- (1) pretendentu atbilstības pārbaude;
- (2) balvai pieteikto iniciatīvu atbilstības pārbaude;
- (3) pārbaude, vai nav pamata izslēgšanai;
- (4) balvai pieteikto iniciatīvu kvalitātes novērtēšana, pamatojoties uz piešķiršanas kritērijiem;
- (5) balvas piešķiršana.

EESK bez īpašas secības izvērtēs atbilstību, pārbaudīs, vai nav pamata izslēgšanai, un novērtēs kvalitāti. Lai pretendents iegūtu balvu, viņam ir jāiztur visi posmi. Līdz procedūras beigām pretendentiem netiek sniegtas nekādas atsauksmes. Rezultātus visiem pretendentiem paziņo pēc iespējas drīzāk — jebkurā gadījumā 15 kalendāro dienu laikā pēc tam, kad kredītrīkotājs būs pieņēmis lēmumu par balvas piešķiršanu (5. posms), provizoriski līdz 2024. gada aprīlim.

5.1.1. Pretendentu atbilstības pārbaude

Lai pretendentu uzskatītu par atbilstīgu, jābūt izpildītām 3.1. punkta prasībām.

EESK izvērtēs pretendentu atbilstību, pamatojoties uz pieteikuma veidlapā sniegto informāciju. Pirms balvas piešķiršanas EESK aicinās pretendētus iesniegt pienācīgi aizpildītu un parakstītu juridiskā statusa veidlapu un apliecinājumus dokumentus (sk. 4. punktu).

EESK patur tiesības jebkuram pretendentam jebkurā vērtēšanas procedūras posmā pieprasīt iesniegt iepriekšminēto veidlapu un apliecinājumus dokumentus. Šādā gadījumā pretendentam veidlapa un apliecināšie dokumenti jāiesniedz bez kavēšanās. EESK var noraidīt pieteikumu, ja veidlapa un apliecināšie dokumenti nav iesniegti laikus.

5.1.2. Iniciatīvu atbilstības pārbaude

Izvirzīto iniciatīvu atbilstība balvas kritērijiem tiks pārbaudīta, pamatojoties uz tiešsaistē pieejamo pieteikuma veidlapu. Lai balvas saņemšanai izvirzīto iniciatīvu uzskatītu par atbilstīgu, jābūt izpildītām 3.2. punkta prasībām. Citas pretendenta veiktās darbības netiks ņemtas vērā.

5.1.3. Pārbaude, vai nav pamata izslēgšanai

Pretendentu atbilstību izslēgšanas kritērijiem, kas minēti Finanšu regulas 136. un 141. pantā un uzskaitīti pieteikuma dokumentos, pārbaudīs, pamatojoties uz tiešsaistes pieteikuma veidlapu.

EESK patur tiesības pieprasīt iesniegt apliecinājumus dokumentus, lai pārbaudītu, vai pretendenti nav kādā no izslēgšanas situācijām. Šajā gadījumā pretendents iesniedz prasītos dokumentus EESK noteiktajā termiņā. EESK var noraidīt pieteikumu, ja pieprasītie dokumenti nav iesniegti laikus.

Pretendents ir atbrīvots no pienākuma iesniegt kādu konkrētu dokumentu, ja viņš informē EESK, ka attiecīgais dokuments ir bez maksas pieejams publiskā datubāzē.

5.1.4. Kvalitātes novērtēšana

Vērtēšanas komisija novērtē pieteikumu kvalitāti, pamatojoties uz piešķiršanas kritērijiem, kas izklāstīti turpmāk. Vērtētāji ņem vērā tikai balvai izvirzītās iniciatīvas un neņem vērā citas pretendenta darbības. Nav minimālā sliekšņa katram atsevišķam kritērijam. Tomēr no turpmākas vērtēšanas izslēdz tos pretendētus, kas neiegūst vismaz 50 % no maksimālā punktu kopskaita.

Balvas piešķiršanas kritēriji	Punkti
1. kritērijs. Ilgtermiņa ietekme Šis kritērijs attiecas uz izvirzītās iniciatīvas potenciālu radīt ilgtermiņa ietekmi un iedvesmot citus Eiropā, t. i., spēju tikt īstenotai vai pielāgotai tās pašas vai citas kategorijas labumguvējiem citviet tajā pašā vai citā ES dalībvalstī. Šajā kontekstā ietekme tiks vērtēta, ņemot vērā ierosinātās iniciatīvas īstenošanā izmantotos cilvēkresursus un finanšu resursus.	35 punkti
2. kritērijs. Līdzdalība un sadarbība Šis kritērijs vērtē gan to, cik lielā mērā izvirzītajā iniciatīvā tiek aktīvi iesaistīti dalībnieki un labumguvēji, gan arī to, kāda ir tās spēja popularizēt labu praksi un palielināt iedzīvotāju informētību par jautājumiem, kas saistīti ar pilsoniskās sabiedrības balvas piešķiršanai izraudzīto tematu. Šajā sakarā vērā tiks ņemta arī saikne ar citiem attiecīgiem dalībniekiem un uz daudzu dalībnieku sadarbību orientēta pieeja.	35 punkti
3. kritērijs. Novatorisms un radošums Šis kritērijs attiecas uz izvirzītās iniciatīvas radošumu, unikalitāti un novatorisma pakāpi konkrētajā kontekstā. Šajā saistībā ar novatorismu saprot gan jaunas idejas, gan jaunu vai uzlabotu veidu, kā īstenot jau esošu risinājumu vai pieeju, vai arī pielāgot to citam kontekstam vai mērķgrupai.	30 punkti
Kopējais punktu skaits	100 punkti (minimums — 50 punkti)

5.1.5. Balvas piešķiršana

Komiteja balvu piešķir, pamatojoties uz novērtējumu, ko sniegusi vērtēšanas komisija, kura, novērtējusi pieteikumu kvalitāti, var brīvi lemt par to, vai ieteikt piešķirt balvas.

EESK var piešķirt ne vairāk kā piecas balvas pieciem labākajiem pretendentiem.

6. Balvu fonds

Komiteja plāno piešķirt ne vairāk kā piecas balvas. Galvenās balvas vērtība ir 14 000 EUR. Otrās, trešās, ceturtais un piektās vietas ieguvējam piešķirtās balvas apmērs ir 9000 EUR. Ja pirmo vietu dalīti iegūst vairāk nekā viens uzvarētājs, katras galvenās balvas apmērs ir attiecīgi 11 500 EUR (divu galveno balvu gadījumā), 10 600 EUR (trīs galveno balvu gadījumā), 10 250 EUR (četrus galveno balvu gadījumā) vai 10 000 EUR (piecu galveno balvu gadījumā). Komitejai nav pienākuma piešķirt visas piecas balvas. EESK var nolemt balvu pilsoniskajai sabiedrībai nepiešķirt.

Plānots, ka balvas piešķiršanas ceremonija notiks EESK Pilsoniskās sabiedrības nedēļas laikā 2024. gada pavasarī. Ceremonijā piedalīties uzaicinās līdz diviem katra uzvarētāja pārstāvjiem. Braucienam un izmitināšanu EESK organizēs saskaņā ar noteikumiem, kas laikus tiks paziņoti uzvarētājiem. Fizisko klātbūtni jebkurā laikā var aizstāt ar tiešsaistes apmeklējumu, ja to paredz veselības un drošības noteikumi, kas ir spēkā balvu piešķiršanas ceremonijas dienā.

Balvas izmaksās ar bankas pārskaitījumu 30 dienu laikā pēc apbalvošanas ceremonijas ar nosacījumu, ka uzvarētāji ir iesnieguši visus pieprasītos dokumentus. Uzvarētāji ir atbildīgi par naudas balvai piemērojamo nodokļu un nodevu nomaksu.

7. Personas dati

Personas datus, kas ir ietverti pieteikuma dokumentos (piemēram, vārdu, uzvārdu un adresi), apstrādā saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1725 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti¹⁶. Ja nav norādīts citādi, atbildes uz jautājumiem un visus personas datus, kas pieprasīti, lai novērtētu pieteikumu saskaņā ar konkursa noteikumiem, Komunikācijas un iestāžu attiecību direkcija apstrādās vienīgi šādā nolūkā. Sīkāka informācija par personas datu apstrādi ir pievienota šim dokumentam (2. pielikums).

Ja pretendents atrodas kādā no Finanšu regulas 136. pantā minētajām situācijām, viņa personas datus var reģistrēt agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmā (*EDES*). Papildu informācijai sk. paziņojumu par personas datu aizsardzību, kas pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/budget/explained/management/protecting/protect_en.cfm.

8. Publicitātes pienākumi

Neskarot 7. punktu, pretendenti piešķir EESK tiesības jebkurā valodā un jebkādā formātā, izmantojot jebkāda veida tehniku, paziņot sabiedrībai pretendentu vārdus un informēt par balvai izvirzītajiem pasākumiem un uzvarētājiem piešķirtās naudas balvas apmēru.

Visos uzvarētāja paziņojumos vai publikācijās par apbalvoto darbību uzvarētājam ir jānorāda, ka šai darbībai ir tikusi piešķirta EESK balva pilsoniskajai sabiedrībai. Šis pienākums ir spēkā vienu gadu no balvas piešķiršanas dienas.

9. Atbildība

Ja tiek celta prasība par darbībām, kas veiktas saistībā ar balvu, atbildība jāuzņemas vienīgi pretendentiem.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK ([OV L 295, 21.11.2018., 93. lpp.](#)).

10. Pārbaudes un revīzijas

Uzvarētājiem ir jāatļauj EESK, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Revīzijas palātai veikt Finanšu regulas 129. pantā noteiktās pārbaudes un revīzijas un jāapņemas ievērot publicitātes pienākumus, kas saistīti ar konkursu un saņemto balvu, kā izklāstīts 8. punktā.

11. Piemērojamie tiesību akti, sūdzības un kompetentā tiesa

Pilsoniskās sabiedrības balvai piemēro ES tiesību aktus, ko vajadzības gadījumā papildina Beļģijas tiesību normas.

Izmantojot 13. punktā minēto kontaktinformāciju, iestādei, kas balvu piešķir, var iesniegt piezīmes par balvas piešķiršanas procedūru.

Ja pretendenti uzskata, ka ir pieļauta administratīva kļūme, viņi var iesniegt sūdzību Eiropas Ombudam divu gadu laikā no dienas, kad viņi uzzināja par faktiem, kas ir sūdzības pamatā (sk. <http://www.ombudsman.europa.eu>).

Par lietām, kas saistītas ar šo balvu, atbild Eiropas Savienības Vispārējā tiesa:

Tribunal de l'Union européenne
Rue du Fort Niedergrünwald
L-2925 Luxembourg
tālr.: +352 43031
fakss: +352 43032100
internets: <http://curia.europa.eu>

Informāciju par pārsūdzību iesniegšanu var saņemt iepriekšminētajā adresē.

12. Sodī

Saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti Finanšu regulas 136. pantā, dalībniekiem, kuri snieguši nepatiesus apliecinājumus vai izdarījuši pārkāpumus vai krāpšanu, var piemērot finansiālu sodu 2–10 % apmērā no balvas vērtības un viņus var izslēgt no visiem līgumiem, dotācijām un konkursiem, ko finansē no ES budžeta.

13. Papildu informācija

Vairāk informācijas var iegūt, sazinoties pa e-pastu civilsocietyprize@eesc.europa.eu.

Ja jautājumi un atbildes būs noderīgas arī citiem iespējamajiem pretendentiem, tās publicēs EESK pilsoniskās sabiedrības balvas tīmekļa vietnē (<https://www.eesc.europa.eu/eesc-civil-society-prize-2024>). EESK iesaka pretendentiem regulāri pārbaudīt balvas tīmekļa vietni, lai uzzinātu visu jaunāko informāciju.